

En svensk spelklassiker **Finans**®

Spelregler

2 - 6 deltagare från 10 år

Innehåll: 1 spelplan, korthållare, 2 tärningar, 6 speljäser, 21 aktier, 20 lagfartsbevis, 12 obligationer, 21 finanstidningar, 40 börstips, 6 bilbesiktningssinstrument, 6 lånebevis, 8 industrier (röda), 15 byggnader (gröna) och ett antal sedlar i olika valörer.

Inledning

I Finans måste du planera din affärsstrategi redan från början. Ska du investera mest i tomter eller mest i aktier? Bör du köpa in dig i andras företagsgrupper? Ska du sprida investeringarna eller målmedvetet satsa på en eller två företagsgrupper? Hur mycket kontanter behöver du ha till hands och hur mycket ska investeras för att förränta sig som aktier och tomter? Är det värt att ta lån för att skaffa fram mer kapital? Hur stor förmedlingsavgift ska du lägga upp när du vill överta en företagsgrupp?

Ju mera pengar du lägger upp då, desto större är chansen att du kan ta kontrollen över företagsgruppen, men samtidigt får dina motspelare mera pengar att röra sig med. Visst spelar turen in även här - men i det långa loppet jämnar den ut sig; det hänger till sist på hur smart du sköter dina investeringar, om du ska vinna i Finans.

Förberedelser

A) Dela upp korten i respektive högar och ställ dem i den lilla kortinsatsen.

Blanda Finanstidningarna och Börstipsen var för sig och lägg dem på spelplanen med baksidorna uppåt.

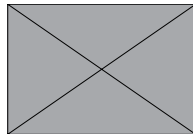
B) Utse en av spelarna till bankir; hans eller hennes uppgift blir att sköta banken (bankiren behöver inte delta i spelet). Bankiren sorterar upp de olika sedlarna och ställer dem i insatsen. Därefter ger bankiren varje spelare 75.000,- i lämpliga valörer.

C) Spelarna väljer varsin pjäs och placerar den på Bankutgång. Alla slår med bägge tärningarna; högst börjar, därefter går turen medsols.

Förflyttning

Man går medsols runt spelplanen. Spelare utan bil slår med 1 tärning vid förflyttning.

Spelare med bil slår med 2 tärningar. **Undantag:** Inne i bankens huvudkontor (från Bankentré till Bankutgång) ska man alltid slå med 1 tärning, även om man är bilägare. Förflyttning sker med lika många rutor som antalet ögon på tärningen eller tärningarna. **Undantag:** Man ska alltid stanna på Bankentré resp Bankutgång, även om tärningen visar att man kunnat flytta flera steg.

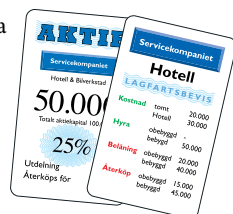
Köp av bil

När som helst när man är i tur, men **innan man slår** med tärningen, får man köpa bil för 50.000:–. Som bevis på bilköpet får man ett Besiktningssinstrument av banken. När man är bilägare slår man vid förflyttning med 2 tärningar (dock ej inne i banken). Man får bara äga en bil åt gången. Bilaffärer spelarna emellan är ej tillåtna. När som helst när man är i tur, **före eller efter att man slår**, kan man sälja bilen tillbaka till banken för 25.000:–.

Tomter och aktier

Man får endast köpa tomter och aktier då man befinner sig på Bankfilialrutan (12) eller i banken (rutorna mellan Bankentré och Bankutgång). Köp får endast göras då man är i tur och **innan man slår** med tärningen. Man får bara köpa 1 tomt och/ eller 1 aktie åt gången. Observera att även om man köpte i förra kastet får man köpa igen nästa gång det blir ens tur, förutsatt att man har pengar och står på någon av ovan nämnda rutor.

Byggnation av tomter

Man får endast bygga på sina tomter då man befinner sig på någon av rutorna "Byggprojekt AB (17)" eller "Banken förmedlar byggnadsaffärerna (40)", eller har det börstips som låter en bygga när man vill. Byggnation får endast göras då man är i tur och **innan man slår** med tärningen. Man bestämmer själv vilken eller vilka av sina tomter man vill bebygga (man behöver alltså inte ha alla tomterna i en grupp). Man får i samma drag bebygga så många tomter man vill.

Priserna för industrier och övriga byggnader framgår av lagfartsbevisen. När man betalat till banken får man antingen en industri (röd) eller annan byggnad (grön) att sätta på rutan, som bevis på byggnationen. **Du får bara bygga industrier (röda) på rutorna "Plastfabrik", "Bensinbolag", "Raffinaderi", "Sågverk", "Pappersbruk" och "Järnverk". Övriga tomter ska bebyggas med gröna byggnader.** Är en tomt en gång bebyggd, kan man inte senare ta bort byggnationen och få tillbaka pengarna från banken.

Hyra

Om man med sin pjäs hamnar på en tomt som man själv äger, eller som ligger osåld i banken händer ingenting. Om man hamnar på tomt (bebyggd eller obebyggd) som ägs av någon annan spelare, ska man betala hyra till denne. Hyrans storlek framgår av Lagfartsbeviset. OBS: Glömmer tomtägaren att begära hyra innan näste spelare slår med tärningen får han inte någon hyra.

Företagsgrupp

Det finns 7 stycken företagsgrupper på spelplanen – Hantverkshuset, Servicekompa-

niet, Affärscentrum, Finanstrusten, Teknikföretagen, Kemibolaget och Industrikoncernen. Varje företagsgrupp består av 2 eller 3 tomter i samma färg, samt lika många aktier som tomter.

Komplett företagsgrupp

En komplett företagsgrupp består av samtliga tomter med samma mönster/färg, plus de aktier som hör till företagsgruppen. Huruvida tomterna är bebyggda eller ej spelar ingen roll.

Om man äger en komplett företagsgrupp får man fördubbla hyrorna och samtliga aktier och tomter som ingår i företagsgruppen är "skyddade" mot t ex tvångsöverlåtelse.

Enklaste sättet att skaffa sig en komplett företagsgrupp är att köpa samtliga ingående tomter och aktier från banken. Oftast är dock tomterna och aktierna utspridda på flera ägare. För att då köpa in hela företagsgruppen och på så sätt skaffa sig kontrollen över den för att kunna fördubbla hyrorna, krävs dels att man själv har minst en tomt eller en aktie i gruppen och dels att man kallar till bolagsstämma. Läs mer om bolagsstämman på sidan 7.

Belåning av tomter

Om man äger tomt som går att belåna får man när som helst när man är i tur (före eller efter sitt kast) belåna en eller flera tomter. Man får pengarna av banken och markerar belåningen genom att vända lagfartsbeviset med baksidan upp. För belånad tomt utgår ingen hyra.

Lösen av belånad tomt (återbetalning av lån) får ske när man är i tur, men **innan man slår** med tärningen. "Lösensumman" är belåningsvärdet plus 10%.

Belåning av tomter spelarna emellan får ej ske.

Återköp av tomter och aktier

När som helst när man är i tur före eller efter sitt kast, kan man låta banken återköpa en eller flera tomter och/eller aktier. Återköpsvärdet framgår av lagfartsbevis respektive aktier. Belånad tomt kan ej återköpas, utan måste lösas först (återbetala lånet).

Banklån

När som helst när man är i tur, före eller efter sitt kast, men ej på rutan "Återbetala ett av dina lån", får man ta ett eller flera lån i banken. Varje lån är på 50.000:-.

Man får högst ha 3 lån samtidigt. Banken kan inte ge fler lån än 6 totalt. Har man lån måste man betala ränta (5.000:- per lån) **varje gång** man kommer på rutan "Bankutgång".

Frivillig återbetalning av lån får ske när som helst när man är i tur före eller efter sitt kast. Om man hamnar på rutan "Återbetala ett av dina lån", **måste man återbetala** ett lån (om man har något) och ska då dessutom betala ränta på 5.000:- till banken på det lån man återbetalar. Observera att man inte får ta något nytt lån när man står på rutan "Återbetala ett av dina lån".

Obligationer

Köp av obligationer

Varje obligation kostar 500:-. Om man hamnar på någon av rutorna ”Lilla obligationsdragningen” eller ”Obligationsköp/Aktieutdelning”, får man köpa 1 obligation (valfritt vilken) av dem som finns kvar i banken. Om Finanstidningen med ”Goda tider” ligger uppe och man hamnar på rutan ”Obligationsköp/Aktieutdelning”, gäller rutan samtliga spelare, i tur och ordning medsols, med början på en själv.

Om man drar en Finanstidning med ”Stora obligationsdragningen!” får man först själv och därefter övriga spelare i tur och ordning köpa varsin obligation innan dragningen sker.

Handel med obligationer spelare emellan får ej ske.

Obligationsdragning

Stora obligationsdragningen sker då någon av Finanstidningarna med denna text drages. Lilla obligationsdragningen sker varje gång en spelare hamnar på rutan ”Lilla obligationsdragningen”.

När köp av obligationer ägt rum enligt reglerna förrättar bankiren dragningen genom att slå med bägge tärningarna. Högsta vinsten tillfaller den obligation som har samma nummer som sammanlagda antalet ögon på tärningarna. Näst högsta vinsten går till den obligation som har samma nummer som den tärning som visar mest. Lägsta vinsten får den obligation som har samma nummer som den tärning som visar minst. Om tärningarna visar lika tillfaller lägsta vinsten den obligation som har numret lägre än ena tärningens ögon.

***Exempel:** Om två 4:or slås, vinner obligationerna 8, 4 och 3 i nu nämnd ordning. Blir det två 1:or får obligation nr 12 lägsta vinsten.*

Vinsterna i stora dragningen är 100.000:-, 50.000:- och 25.000:-.

Vinsterna i lilla dragningen är 50.000:-, 25.000:- och 15.000:-.

Obligation som utfaller med vinst återlämnas till banken.

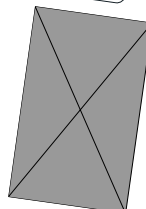
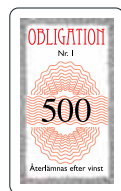
Finanstidningen

Om man hamnar på rutan ”Finanstidning”, eller får ett Börstips som säger att man ska ta en Finanstidning, ska man ta en ny Finanstidning (översta kortet). Finanstidningens text **gäller alla spelare**, om det inte står något annat. Texten läses högt. Om det står att kortet gäller tills vidare, ska det ligga kvar med texten uppåt tills nästa Finanstidning drages. I annat fall läggs kortet underst i högen, med baksidan uppåt efter det att alla följt anvisningarna.

Börstips

Om man hamnar på rutan ”Börstips”, drar man översta kortet i börstipshögen. Anvisningarna på kortet ska genast följas, om det inte står något annat. Kortet läggs därefter tillbaka underst i högen.

Bankrutorna

Bankentré = gratifikation

Man ska alltid stanna på denna ruta, även om tärningen visar att man kunnat flytta längre. När man hamnat här ska man genast slå med bägge tärningarna (gäller även icke bilägare) för att bestämma gratifikationens storlek. Banken utbetalar då 5.000:- per tärningsöga. När Finanstidningen med "Goda tider" ligger uppe, fördubblas gratifikationen. När "Dåliga tider" ligger uppe, gäller enbart tärningen med minsta antalet ögon.

Bankutgång = börstips

Man ska alltid stanna på denna ruta även om tärningen visar att man kunnat flytta längre. När man hamnat här ska man genast ta ett börstips och följa anvisningarna.

Aktieutdelning

Aktieutdelning från banken

Om man kommer på en ruta som anger att man får aktieutdelning, eller får ett Börstips eller en Finanstidning som anger att man får aktieutdelning, betalar banken utdelning på de aktier man har. Summan framgår av respektive aktier. Om Finanstidningen med "Goda tider" ligger uppe och man hamnar på rutan "Obligationsköp/Aktieutdelning", gäller rutan samtliga spelare.

Aktieutdelning spelarna emellan

Om man kommer på rutan "Ge dina motspelare utdelning med 20% på de aktier i grupper där du har tomter", eller drar ett Börstips som säger att man ska ge utdelning till motspelare, ska man ge dem utdelning med 20% på deras aktier i de företagsgrupper där man själv har en eller flera tomter.

Exempel: Spelare A äger en tomt i Hantverkshuset, en tomt i Finanstrusten och två tomter i Teknikföretagen. A hamnar på rutan "Ge dina motspelare utdelning...", och ska således ge utdelning med 20% på motspelarnas aktiekapital i ovannämnda företagsgrupper.

Det visar sig att B har två 50.000-kronors aktier i Hantverkshuset, samt 100.000-kronors aktien i Teknikföretagen. (Spelaren har även andra aktier i företagsgrupper där A inte har några tomter, men på dessa kan spelaren i detta fall inte få någon utdelning). På aktier i företagsgrupper där A äger tomter har B ett sammanlagt aktiekapital på 200.000:-. A skall ge honom 20% på detta, vilket blir 40.000:-.

Spelare C har bägge 75.000-kronors aktierna i Finanstrusten och en 75.000-kronors aktie i Teknikföretagen. C skall då ha 20% av 225.000:-, vilket blir 45.000:-. Denna summa betalar A till C.

Observera att denna utdelning spelarna emellan endast gäller de företagsgrupper i vilka den betalande spelaren har en eller flera tomter och de mottagande spelarna en eller flera aktier.

Fängelse

Om man hamnar på ”Fängelse”-rutan, ska man slå med en tärning. Om den visar 1 eller 2, ska man stå över ett kast. Om den visar 3 eller 4, ska man stå över två kast. Om den visar 5 eller 6, ska man stå över tre kast.

Om man hamnar på rutan ”Gå direkt i fängelse”, ska man genast slå med en tärning. Om den visar 3 eller högre, gäller inte rutan. Om den visar 1 eller 2, måste man genast flytta sin pjäs till ”Fängelse”-rutan och precis som ovan slå med en tärning för att bestämma hur många kast man ska stå över.

Undantag; om man kommer direkt från fängelset (utan att först ha passerat rutan ”Bankutgång”) gäller inte rutan ”Gå direkt i fängelse”; men har man lämnat fängelset och passerat rutan ”Bankutgång”, gäller rutan ”Gå direkt i fängelse”.

Man får inkassera hyror och delta i obligationsdragningar och aktieutdelningar precis som vanligt, även om man sitter i fängelse.

Bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma får man göra om man är i bankens huvudkontor (mellan rutorna ”Bankentré” och ”Bankutgång”) och står i tur, men **innan man slår** med tärningen. Man säger då t ex; ”Jag kallar till bolagsstämma i AB Affärsföretagen”.

Det första man då gör är att lägga upp lika mycket pengar som sammanlagda värdet (inköpsvärdet) av motspelarnas aktier och tomter i företagsgruppen (inklusive eventuell byggnation).

Det andra man gör är att lägga upp **ytterligare pengar** på bordet, en summa som är jämnt delbar med 10.000:- (lägst 30.000:-, högst 120.000:-). Dessa pengar benämns **förmedlingsavgiften**.

Det tredje och sista man gör är att slå med bägge tärningarna. Om man då **slår lika med eller lägre** än förmedlingsavgiften dividerad med 10.000:- har man segrat på bolagsstämman och övertar motspelarnas aktier och tomter i gruppen mot att man betalar inköpsvärdet för dessa. Av förmedlingsavgiften går 30.000:- till banken och resterande delas lika (rundat till närmaste 500:-) mellan de spelare som blev av med tomter och aktier. Om man **slår högre** än förmedlingsavgiften dividerad med 10.000:- misslyckas övertagandet. Motspelarna får behålla sina tomter och aktier och hela förmedlingsavgiften går till banken.

Exempel: A har 75.000-kronors aktien plus möbelaaffären och livsmedelsbutiken i AB Affärscentrum. B har bokhandeln (bebyggd tomt) samt den ena 50.000-kronors aktien. C har den andra 50.000-kronors aktien i AB Affärscentrum.

A vill överta hela företagsgruppen och kallar till bolagsstämma när han/hon är inne i banken. Spelaren räknar då först upp sammanlagda värdet av B:s och C:s tillgångar i

Affärscentrum, vilket i detta exempel blir $20.000 + 20.000 + 50.000 + 50.000 = 140.000$:-. Därefter lägger spelaren upp förmedlingsavgiften. Låt oss i exemplet anta att spelaren här lägger upp 80.000:-. Till sist slår A med bägge tärningarna.

Om A nu slår 9 eller högre, misslyckas övertagandet. B och C får behålla sina tomter och aktier. A får behålla 140.000:-, men hela förmedlingsavgiften, i detta fall 80.000:- går förlorad till banken.

Om A slår 8 eller lägre, lyckas övertagandet. A övertar då B:s tomt + byggnad + aktie i Affärscentrum och betalar 90.000:- till B. Dessutom får A överta C:s aktie och betalar då 50.000:- till C. Av förmedlingsavgiften avgår 30.000:- till banken och resterande 50.000:- delas lika mellan B och C. Från och med nu kan A, som äger hela företagsgruppen Affärscentrum, fördubbla hyrorna där.

Observera att det lika gärna kunde varit B eller C som övertagit företagsgruppen, om de kunnat lägga upp tillräckligt mycket pengar och lyckas i tärningskastet. Om man lägger upp 120.000:- i förmedlingsavgift, behöver man inte slå med tärningarna - de kan inte visa mer än 12 sammanlagt. Övertagandet av företagsgruppen lyckas då alltid. Det är ju dock inte alltid man har råd att lägga upp 120.000:- i förmedlingsavgift - ibland måste man ta en chans för att hinna före sina motspelare!

Självfallet får man innan man kallar till bolagsstämma i samma drag belåna tomter eller låta banken återköpa tomter eller aktier och/eller man får ta ett eller flera lån i banken, allt för att skaffa fram tillräckligt med kontanter före bolagsstämman.

Konkurs

Om man ej kan fullgöra sina betalningsskyldigheter, trots banklån och belåning och/eller återköp, gör man konkurs och måste utgå ur spelet. Alla ens tomter, aktier etc återgår då till banken. Har man bebyggda tomter tas byggnationerna bort.

Vem vinner?

Den spelare som först kan visa upp **en miljon kronor (1.000.000:-) i kontanter**, samtidigt som han eller hon äger **minst två kompletta företagsgrupper**, har vunnit spelet.

Det är självfallet tillåtet att sälja eller belåna för att få ihop miljonen - men man måste ha minst två företagsgrupper. Om alla andra spelare går i konkurs, vinner den som sist är kvar i spelet. Lycka till!

Påverka spelets längd

Korta speltiden vid behov genom att t ex halvera vinstkravet i kontanter – från 1 miljon till 500.000 kronor. Bestäm före spelstart vad som gäller.

